

Poutník

OBČASNÍK BRNĚNSKÝCH

15

POUTNÍK
OBČASNÍK BRNĚNSKÝCH UNITÁŘŮ

OBSAH čísla 15

1. CO JE UNITÁŘSTVÍ?str. 1
2. J.Plotěná: Ze Šlapanic „až na konec světa“ 3
3. Z čínské moudrosti 6
4. B.Houser: Přihláška vynálezu v roce 1968 7
5. B.Houser: Pod Babylonem (báseň) 10
6. J.Plotěná: Dva aspekty čínské mludrosti 11
7. B.Houser: Zlatý telefon (povídka)..... 19
8. Poslední vydání Džibránova PROROKA (oznámení)20
9. B.Houser: Jóga a magie v „Jitřence“ (báseň)..... 21
10. Co je WON BUDDHISMUS? (Člen IARF)..... 21
11. Ozvěny záplav (z dopisu čtenářky) 24
12. J.Milton: AREOPAGITIKA (úryvek)26
13. KÁZÁNÍ NA HOŘE (Z ev.podle Matouše)..... 27
14. ZAČNI U SEBE (nápis na hrobce biskupa v r.1100).... 28
15. Střípky zrcadla Pravdy 29
16. Píseň N.F.Čapka: NA HLUBINÁCH (1941) vzadu.

Toto číslo vyšlo v říjnu 1998.

Redakční rada: Rev.J.Plotěná, Dr. B.Houser, Rev.M.Mikota.

Grafická úprava: Rev. J. Plotěná.

"PROLETÁŘI VŠECH ZEMÍ, SPOJTE SE!"
volal hlas minulosti a na svých vlnách nesl nenávist,
násilí a krev.

"VĚŘÍCÍ VŠECH NÁBOŽENSKÝCH
KONFESÍ, SPOJTE SE!" volá hlas přítomnosti a na
svých vlnách nese lásku, přátelství a spolupráci.

CO JE UNITÁŘSTVÍ?

UNITÁŘSTVÍ (ve světě zvané unitarianism) představuje v oblasti víry světový duchovní proud, jehož kořeny sahají až do starověkého Egypta a Indie. Jeho stopy nalézáme na př. v Hymnu na Slunce, připisovanému faraonovi Achuenatonovi (psáno též Ikhnaton nebo Achnaton, jak sám sebe nazýval faraon Amenhotep IV, který se snažil zavést v Egyptě jednobožské náboženství)

Mnohem obširnějšího vyjádření se dostalo unitářským myšlenkám v Indii, na př. v upanišádách, jejichž základní myšlenky přiblížil moderní západní společnosti indický básník Rabindranath Thákur, člen indického monistického náboženského sdružení zvaného Brahma Samaj. Jeho spisy překládal do češtiny František Balej.

Unitářské myšlenky, vyjádřené Erasmem Rotterdamským a Dr.Michalem Servetem, jenž pro své přesvědčení zahynul na hranici v roce 1553, se šířily sice zvolna, ale našly úrodnou půdu v reformaci a v renesanci. O jejich počátcích píše Stefan Zweig v knize „Svědění proti násilí“. Unitářská teologie se objevuje jak v Jednotě polských bratří, tak i v Jednotě českých bratří a jejich spisy Rakowský katechismus a Knížka Jana Kalence byly prvními unitářskými spisy v křesťanské reformaci, jakož i působení Francise Davida v Sedmihradsku, kde vedle Kalencova unitářského sboru v Praze a v Letovicích vznikla první unitářská církev, která přežila veškerá pronásledování a trvá dosud. Také „unitářské sbory“ v Anglii a v Severní Americe se udržely a díky působení unitářského duchovního a filosofa R.W.Emersona oprostilo se americké unitářství od veškerého dogmatismu.

Unitářský „transcendentalismus“ ovlivnil i mimocírkevní hnutí Nové myšlenky (Trine, Marden, Mulford).

Dr.Norbert Fabián Čapek, původně baptistický kazatel a novinář, redaktor Nového lidu v Brně, byl seznámen s americkými unitáři paní Charlottou Garriguovou-Masarykovou a profesorem Masarykem, kteří jej v roce 1910 pozvali na kongres Mezinárodní

společnosti Svobodně věřících (později přejmenované na IARF, t.j. Mezinárodní asociace pro náboženskou svobodu, která sehrála důležitou úlohu v prosazování svobody víry a přesvědčení v různých státech). Kongres se konal v Berlíně. Tam se Čapek seznámil s předními pracovníky amerických unitářů, kteří jej natolik zaujali, že s nimi navázal přátelské vztahy a za pobytu v USA před I.světovou válkou se stal unitářem, ačkoli, jak tvrdil, byl jím již daleko dříve, právě studiem Emersona, ale také vlivem našich českých spisovatelů i básníků (Březina, Sv.Čech, J.Zeyer, A.Smetana a zejména M.Klácel dílem Vesměrnost). Po válce se Čapek s rodinou vrátil do vlasti v roce 1921 a v roce 1922 založil unitářsky orientovanou Společnost svobodného bratrství a v roce 1930 Náboženskou společnost čs. unitářů, která v důsledku státoprávní změny byla přejmenována na Náboženskou společnost českých unitářů.

Všechny unitářské společnosti a církve jsou organizovány v celosvětové Mezinárodní radě unitářů a univerzalistů (zkr.ICUU), která byla ustavena v roce 1995 a NSČU patří mezi její zakládající členy.

Tolik z historie až po současnou dobu. Zájemci o unitářství se však dotazují, co je jeho podstatou a čím se liší od jiných církví a náboženských společností.

České unitářství, jak je chápal bratr Dr.Norbert F. Čapek, vychází z prvotního nedogmatického křesťanství, váží si tradice českobratrské, zejména Jana Amose Komenského navazuje na Emersonův a Parkerův transcendentalismus, jakož i na monismus východních nauk. Zdůrazňuje tedy „jednotu Boží“ (UNITAS DEI), kterou chápe jako „JEDNOTU VEŠKERENSTVA“ („Jeden je člověk od pólu k pólu...“, jak hlásal O.Březina).

České unitářství jde ještě dále a chápe JEDNOTU ŽIVOTA v tom nejvladnějším ekologickém přístupu. Vede nás k ÚCTĚ K VEŠKERÉMU ŽIVOTU (jak to hlásal Albert Schweitzer). Tato úcta však nevylučuje, ba naopak podmiňuje úctu člověka k člověku. Zdůrazňuje proto toleranci v náboženském slova smyslu i snášenlivost a ohleduplnost ve vzájemných lidských vztazích.

UNITÁŘSTVÍ JE NÁBOŽENSTVÍM BUDOUCNOSTI.

Jarmila Plotěná:

Z DÁLEKÉ CIZINY aneb
ZE ŠLAPANIC „AŽ NA KONEC SVĚTA“.

V současné době jsou vzdálenosti jednotlivých zemí díky moderní technice a celkovému rychlejšímu tempu života jakoby kratší. Není ničím neobvyklým, když naši občané pobývají služebně delší dobu v zahraničí v zemích, odkud by ještě před málo desítkami let psali cestovatelé „dopisy z daleké ciziny“. Nenápadným, ale účinným způsobem proslavují naši tradiční dovednost. Jejich cesty jsou mnohdy známy jen jejich rodinám a blízkým přátelům. Možná si už ani neuvědomí, jakým dobrodružstvím bylo služební cestování před nepříliš dávnými lety. Vždyť střední generace našich občanů ještě pamatuje, jak přicházely „dopisy z daleké Číny“ od misionáře, lingvisty a cestovatele P.Josefa Zemana, osobnosti přinejmenším zajímavé.

V době jeho pobytu v Číně byly zprávy o jeho cestách ve Šlapanicích téměř všeobecně známy. Také na stránkách, tehdy vycházejícího, „Šlapanického zpravodaje“ bývaly i jeho fotografie i úryvky z dopisů. Dnes ochraňuje památky po této osobnosti už jen blízká rodina a několik zájemců z řad kronikářů. A není divu, vždyť rychle letící čas vrství stále nové příběhy, jen jednotlivá výročí bývají příležitostí k zastavení. Letos by bylo Josefu Zemanovi 100 let.

Narodil se 8. srpna 1898 ve Šlapanicích v domě č. 4 na Čechově ulici. Od září 1910 studoval gymnázium a seminář v Kroměříži. Studium mu patrně doporučil některý z kněží ustanovených ve Šlapanicích. V Kroměříži ho zastihla první světová válka. Roku 1916 byl odveden k 6.kompanii p.pl. 8 v Brně-Husovicích. Absolvoval pak t.zv. „jednoročáckou školu“ v Opavě. Odtud byl odveden do Krnova, kde onemocněl tyfem. Po uzdravení byl odveden do Kolonie v Haliči, do předpolí ruské fronty. Těsně před tím vykonal maturitní zkušku 10.listopadu 1919. Po bojích v Karpatech se vrací jako četař do Bruntálu (tehdejšího Freudenthalu).

Po skončení války vstupuje na olomouckou bohosloveckou fakultu, kde studoval jeden rok. V této době si vyřídil propuštění z arcidiecéze do misíí a zažádal o přijetí k řádu lazaritů, jehož hlavním úkolem byla služba v misijních stanicích.

21. listopadu přijel Josef Zeman do Paříže. Zde byl přijat v klášteře „Congregation de la division dite des Lazaristen fondé par S. Vincent de Paul“. Na pařížské misijní škole lazaritů studoval do roku 1921. Odtud odjel téhož roku do Číny. Jeho prvním misijním domem byl Kashing, kde také dokončil studia a vykonal zkoušky. Roku 1926 vyučoval na kashingské misijní škole náboženství, fyzice, chemii a francouzštině. Další čtyři roky působil v Hanghaw, hlavním městě tehdejší provincie Chekiang, jako profesor.

V zachovaných dopisech není podrobnějších zpráv o jeho studiu. Víme pouze, že byl 24.2.1925 ve svých 27 letech vysvěcen na kněze.

V roce 1928 má na starosti 25 osad v okruhu asi 20 km v provincii Kiangsi. Dalším rokem onemocněl a léčil se v nemocnici v Nanchangu. V prosinci se vrací do Tzekiang. Za neklidných a bouřlivých událostí roku 1930 vyučuje v Tzekiang 40 žáků. Na venkově asi 15 km od Tzekiangu zřídil školu pro 30 dětí. Kromě toho působil jako učitel a misionář ve třiceti dalších osadách.

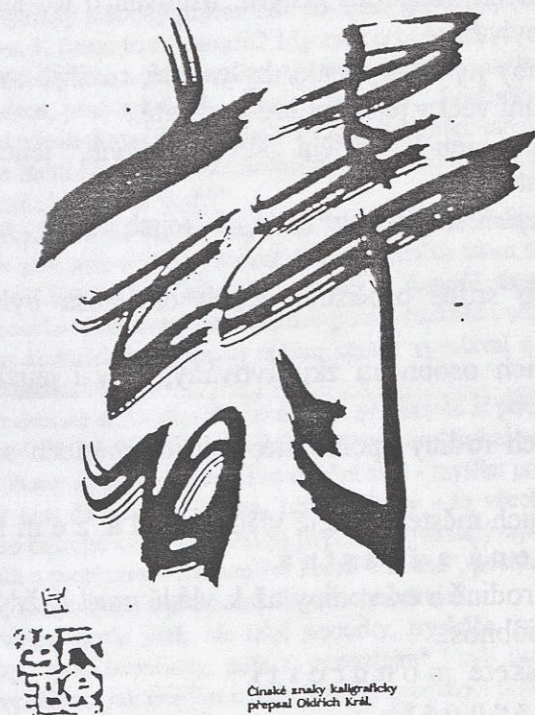
Z let 1930 až 1938 se zachovaly jen tři dopisy. Z tohoto období se datuje vznik jeho knihy, jakéhosi misijního cestopisu „HLAS Z ČÍNY“, kterou vytiskla Občanská tiskárna v Brně. Napsal také řadu článků do našich časopisů. Roku 1935 měl odjet na dovolenou do vlasti, ale těžce onemocněl těsně před odjezdem. Léčil se v nemocnici v Šanghaji.

Cestu do Československa uskutečnil až následujícího roku. Léčil se pak nějakou dobu v sanatoriu v Opavě. Roku 1938 odjíždí do Francie a odtud zpátky do Číny. Z období druhé světové války se téměř žádné dopisy nezachovaly. Je pravděpodobné, že z Číny k nám ani nedocházely. Pouze z roku 1946 se zachoval dopis, v němž si Josef Zeman stěžuje svým příbuzným na těžký život na čínských misijních stanicích. Roku 1952 dostává rodina zprávu, že P. Josef Zeman zemřel 27. srpna v nemocnici v Hongkongu na onemocnění jater. Později však tradovaná domněnka o jeho „mučednické smrti“ byla romanticky zbarveným dodatkem i tak velmi výrazného životopisu.

P. Josef Zeman patřil k těm málo lidem, kteří neváhali uskutečnit své chlapecké sny. Jistě na něho zapůsobila dobová misionářská literatura, které u nás vycházelo v době jeho mládí velmi mnoho. Byly mezi ní i cestopisy literárně skutečně zajímavé jako „Cestování Mongolskem do Tibetu k sídlu Dalai-Lamy od francouzů P. Huca a Gabeta, roku 1971 znovu vydaná pod názvem „Cesta do Lhasy“.

Je jisté, že Josef Zeman tuto knihu četl někdy kolem roku 1913. Na cestách využil svého velkého jazykového nadání a poznal tak mnohé místní zvyklosti. Nepatřil k misionářům, kteří by si udržovali hrdý odstup od „domorodého lidu“, ale za svého pobytu se stal téměř Číňanem. Přestože některé jeho závěry jsou typické pro řádovou výchovu a způsob života, zachoval nám ve svých cestopisných člancích, dopisech a v obrazovém materiálu mnoho zajímavého a dosud nezpracovaného ze života jednotlivých čínských provincií. Kromě několika evropských jazyků ovládal perfektně čínsky včetně mnohých místních dialektů. Jeho znalost čínštiny byla tak dokonalá, že v období rychlých společenských změn v Číně, kdy bylo zvykem psát na zdi nejrůznější protichůdná hesla, upravoval je přidáním či umazáním několika znaků na vtipné slovní hříčky. Jako „pachatel“ nebyl nikdy v podezření. Vždyť kdo by čekal tak perfektní znalost čínštiny u cizince. Sbíral rovněž čínská přísloví a zcela nebigotně jimi doplnil knihu výroků „Patres“ (t.j. církevních otců).

Na svých cestách poznával, že moudrost je všem národům společná a přátelství a vzájemné pochopení lidí nejrůznějších zemí je uskutečnitelné.

Čínské znaky kaligraficky přeepsal Oldřich Král.

Z ČÍNSKÉ MOUDROSTI

Když předkové chtěli vynikajícími ctnostmi prosvětlit celou říši, upravili nejprve vlastní své město.

Když chtěli správně řídit toto město, upravili nejprve vlastní rodinu.

Když chtěli upravit vlastní rodinu, kultivovali nejprve vlastní osobnost.

Když chtěli kultivovat vlastní osobnost, učinili své srdce čistým.

Když chtěli učinit své srdce čistým, usilovali o to, aby jejich myšlenky byly čisté.

Když chtěli, aby jejich myšlenky byly čisté, rozšířili své vědění v poznávání věcí v jejich pravé podstatě.

Když se takto jejich vědění stalo úplným, jejich myšlenky byly čisté.

Když byly jejich myšlenky čisté, i jejich srdce se pročistila.

Když se jejich srdce pročistila, jejich osobnosti byly zkultivovány.

Když byly jejich osobnosti zkultivovány, byly i jejich rodiny spořádané.

Když byly jejich rodiny zpořádané, v jejich městech se řádně vládlo.

A když se v jejich městech řádně vládlo, celá země byla spokojená a šťastná.

Od vlády až k rodině a od rodiny až k vládě musí každý kultivovat svou osobnost.

To je kořen veškeré moudrosti.

podstata blaženosti

a zdroj veškeré spokojenosti.

Příhláška vynálezu v roce 1968

BOHUMIL HOUSER

„Konečně jsem na pravém místě“, pomyslí jsem si. Byla to opravdu dlouhá a krušná pouť! Patentní úřad posílal moji přihlášku k průzkumu využitelnosti od jednoho národního podniku k druhému, až konečně, právě před týdnem mi bylo sděleno, že národní podnik Elektronka v Kajetánově doporučil můj vynález k zavedení do výroby družstvu Piana v Lužnici nad Popelkou. Následovalo další překvapení. Byl jsem pozván k referentovi pro vynálezy a Z.N.

Sedím a on listuje v mé patentní přihlášce. Zdá se být klidný a soustředěný. Že by ho vynález opravdu zaujal? Vypínám monotónně bzučící ventilátor, který navozuje atmosféru hypnotického spánku. Obávám se, že by se únava mohla přenést na referenta. On je však plně pohroužen do studia spisů, někdy podrží některý z výkresů proti světlu a souhlasně pokývá hlavou. Konečně odkládá spis a chvíli mě ostře pozoruje.

„Poslyšte přáteli, ta věc je opravdu velmi pozoruhodná. Už ten popis stávajícího stavu techniky! Ale začněme od názvu - Behaviouristický klavír! To je skutečně tajemný a široký pojem! Ale co dělat, předmět patentu nesmí být obsažen v názvu. K čemu to má sloužit? My totiž u nás vyrábíme všechny druhy koncertních křídel, piana a pianina, ale ty jsou pro hudební umělce...“

„Ovšem, pochopitelně“ - přerušil jsem ho. „Používáte zvukové vlny, přenášené vzduchem do vnitřního ucha a na ně napojených mozkových center. Takto ovlivňujete hnutí citu a mysli posluchačů. Ale k čemu je vám vaše zařízení, když někdo postrádá hudební sluch?“

„Chápu, přáteli, chápu vás dobře“, pokyvuje souhlasně soudruh referent, „zmiňujete se o tom v popisu nedostatků současného stavu techniky. Uvádíte pokus Jamese Oldse z Mc.Gillovy univerzity v Kanadě, který vědecky prokázal existenci mozkových center pro vnímání pocitů rozkoše i utrpení u bílých myšek. Drážděním elektrickými impulsy těchto center vyvolával u pokusných zvířátek žádoucí reakce...“

„Představte si,“ - přerušil jsem ho, „představte si pocit rozkoše na příklad plných sto dnů! To dokázal doktor Olds svými úspěšnými pokusy na myších bez nejmenší úhony na jejich zdraví. Pro dnešní svět - myslím pro průměrné lidi, je to vytoužený sen. Hašiš, marihuana, LSD, pilulky - to všechno jsou nedokonalé protézy pro mluvící zvíře, jak někteří psychologové nazývají člověka.“

„Bůh s protézami - tak označil Freud člověka“, pochlubil se referent svými vědomostmi. „počítáte k protézám i hudební nástroje?“

„Ovšem, zcela jistě, ale také ponorky, tryskáče, sputniky, umělá srdce, podprsenky, lyže, televizory, auta a samozřejmě i můj behaviouristický klavír. Součástí vynálezu, jak uvádím v přihlášce, je i přijímací přílba vyznačující se tím, že její vnitřní plocha je opatřena miniaturními dráždicími články pro přenos elek-

trických impulsů řízených počítačem přes lebeční kost do žádaného bodu na mapě citu v mozkové kůře.“

Referent se ušklíbl. „Zapomněl jste zdůraznit, že doktor Olds prokázal svá tvrzení pouze na myškách!“

„Nikoliv“, opravuji ho, „také na kočkách, psech, opicích, delfinech. Ti poslední mají mozkovou kůru schopnou racionálního myšlení téměř jako člověk. Prokázalo se dále - a to na pokusech vědců v různých zemích, že pocity štěstí, rozkoše ale i neklidu a hrůzy, které dnes pracně vyvoláváme pomocí prostředků pro šíření masových sugescí, jako je televize, rozhlas, tisk, kino a divadlo, můžeme snadno a bezpečně vyvolat u každého člověka pomocí mého vynálezu. Tím je také splněn požadavek zákona o vyšším stupni techniky. Samozřejmě i výrobní náklady jsou při použití behaviouristického klavíru nesrovnatelně nižší, než při použití dosavadních známých protéz. Jak jsem rovněž uvedl v přihlášce, Institut Maxe Planka dokázal vyvolat pomocí elektrických impulsů v mozkové kůře kohoutů nevidanou bojechtivost, která okamžitě zmizela po přerušení proudu. Uvádím také obdobné pokusy prováděné doktorem Woldem Rudolfem Hessem, které přinesly opravdu konkrétní výsledky, takže o účelnosti mého vynálezu nemůže být nejmenších pochyb. Samozřejmě jsem nezapomněl ani na fakta, zveřejněná inženýrem Curtisem Shaverem z technologického institutu university v Illinois. Ten doporučuje zabudování miniaturní elektrické aparatury (E.S.B.) do mozkové kůry dítěte několik měsíců po porodu. Dítě by se pak podobalo stroji z živé protoplazmy. Takto by se využilo deseti miliard neuronů pro potřeby techniky. Cena takového jednoduchého robota, jak ho představuje mechanický člověk jednoho velkého amerického podniku, by činila asi desetinásobek toho, co činí v USA náklady na výživu a výchovu dítěte od narození do šestnáctého roku života...“

„I o tom se zmiňujete v popisu známého stavu techniky - a co noty? Podle čeho by hrál ten váš virtuos? Noty, to je velmi důležitý moment! Jsou známy již 1100 let!“, namítl referent. „No a potom“, pravil vážně, „proč uvádíte technický popis ve volném verši?“

„Zákon to výslovně nezakazuje!“ odpověděl jsem pohotově. „Chtěl jsem touto nevšední úpravou zajistit, aby přihlášce byla věnována mimořádná pozornost, což jak vidím, se dosud podařilo!“

Referent začal nervózně bubnovat prsty do stolu a najednou vybuchl: „No a to se nestydíte soběcky se uvádět sám, jako autor vynálezu! To je přece v naší pokrokové společnosti zcela neobvyklé! Myslíte si, že já, technický náměstek a ředitel si budeme zadarmo honit triko pro váš vynález a vaši odměnu? Soudruh ředitel, pokud je mi známo, se nechal napsat na více nežli 100 patentních přihlášek. Pochopte to, mladý muži, vždyť on nakonec vše zajišťuje!“

„Tak připišeme další tři spoluautory, aby to kádrově prošlo!“, nezdržel jsem se poznaménat. „Nakonec to ještě není celý autobus spoluautorů, jak to bývá u jiných podniků“, dodal jsem již tiše a bezmocně.

„Říkáte mladý muži, že je to základní průkopnický patent, který změní život více než atomová energie a sputniky! Protéza, o které se Freudovi ani nesnilo! A to si myslíte, že to budeme zde řešit sami! Proč bychom neměli použít vynálezickou štafetu? A vůbec, neopsal jste to někde?“

Referent zbledl a utřel si zpotené čelo. Jeho obličej ztratil stoický klid. Několikrát se prošel po kanceláři, otevřel okno a dychtivě lapal po vzduchu. Pojednou bleskurychle vytáhl z kapsy zapalovač a k mému zděšení zapálil na stole moji ležící práci. „Táák! A s tím se opovažujete přijít do družstva Piana? Mladý muži, dovedete si představit, jaké máme potíže s materiálem, pracovními silami, vývojem a konstrukcí? A to bychom podle vás měli ještě používat elektronky, tranzistory a počítače?“ Rukou rozhrábl popel: „Vidíte - kremace! Poslal jsem vaši myšlenku tam, kde odpočívají u nás desetitisíce nevyužitých vynálezů - na hřbitov ideí!“

Pěčlivě urovnal popel do prázdné krabičky od sardinek, obřadně se uklonil a předal mi jej.

Měl jsem sto chutí nasypat mu popel na jeho bílou košili, ale pocítil jsem strašné pálení v očích a po těle mrazení zimnice.

Před očima se mi míhaly bílé míčky. Zvolal jsem: „Ping-pong, ping-pong.“

„Ale kdepak, příteli - je to jen obyčejný Hong-Kong, máte opravdu příšernou horečku. Vezměte si prášek a zapijte čajem“ - doporučuje mi lékař.

POD BABYLONEM

Opět naslouchám jeho zpěvu
klidnému praskotu jiskřivých polen
zvolna jen opouštím svět jeví
nejsem již s jeho leskem spojen.

Tak klidně samota zde není
nepřehlušena tikotem času
kdo by netoužil tančit s ní,
když jednou zažil její krásu?

Opět jsem jednou v sobě sám,
bez vůle zírám do tajemných hlubin
s neznámým tiše rozmlouvám
s prostorem zářícím jak rubín.

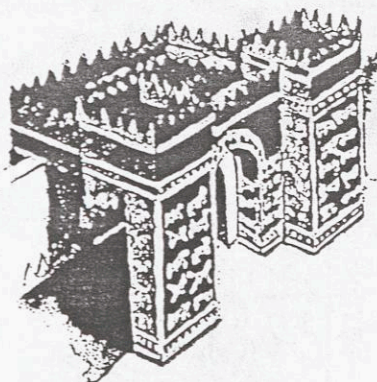
Světlo když tě tak prozáří,
pak nechce se ti z tepla ven,
utrpení tě samo vedlo k oltáři,
kdes poznal pravdu, snění i sen.

Sám od sebe plyne zde tok bytí
v samotě stínu věčné borovice
smaragdem její zeleně přikrytí
nepřejeme si nic již více.

Nic - to je prázdné maximum,
kde není žízeň či hlad světa,
kde duše poutí znavená
k nejvyšší Kráse se rozkvétá.

Žít proto jestli v pravdě chceš
v samotu ticha bez bázně se vnoř,
odlož však zavčas celou vůli svou,
neb ponese tě zlatý oř.

Vše ničím je proti této Nicotě
prázdnoty prostoru čistého bytí,
z prázdnoty této svět se narodil
do tohoto Prázdná musí opět jíti.

Ištarina brána – součást
městského opevnění Babylónu.

Jarmila Plotěná:

DVA ASPEKTY ČÍNSKÉ MOUDROSTI

V prvním století našeho letopočtu, kdy se dostal do Číny buddhismus, setkal se zde s kulturou starší než dva tisíce let. V této zemi dosáhlo filosofické myšlení vrcholu již koncem období ČOU (to jest 500 - 221 př.Kr.), ve zlatém věku filosofie a od těch dob se zde filosofie těšila velké vážnosti.

Od počátku měla dva doplňující aspekty. Protože Číňané jsou lidé praktičtí s vysoce vyvinutým společenským vědomím, všechny jejich filosofické školy se tak či onak týkaly života společnosti, lidských vztahů, morálních hodnot a vlády. Toto je však pouze jeden aspekt čínského myšlení. Doplňuje ho to, co odpovídá mystické stránce čínské povahy, to jest požadavek, aby nejvyšším cílem filosofie bylo překonání světa společnosti a každodenního života a dosažení vyšší úrovně vědomí. Je to úroveň mudrce, dokonalého, čínského ideálu osvíceného člověka, který dosáhl mystické jednoty s vesmírem.

Avšak čínský mudrc nesetrvává jen v této nejvyšší duchovní úrovni, ale zajímá se také o světské záležitosti. Sjednocuje v sobě dvě vzájemně se doplňující stránky lidské povahy - intuitivní moudrost a praktické poznání, rozjímání a společenskou činnost - které, Číňané spojili s představou mudrce a krále. Podle slov Čuangca „se plně realizovaní lidé svým klidem stávají mudci a svou aktivitou králi.“

V VI.století př.Kr. se tyto dvě stránky čínské filosofie vyvinuly ve dvě odlišné filosofické školy: KONFUCIANISMUS a TAOISMUS.

Konfucianismus je filosofií organizace společnosti, zdravého rozumu a praktického poznání. Dal čínské společnosti vzdělávací systém a přísná společenská pravidla. Jedním z jeho hlavních cílů bylo vytvoření etické základny čínské rodiny s rituálem uctívání předků.

Na druhé straně TAOISMUS se věnoval především pozorování přírody a objevování její c e s t y (čili TAA). Dle taoistů dosáhne

člověk svobody tehdy, když dodržuje přírodní zákony, jestliže jedná spontánně a důvěřuje svému intuitivnímu poznání.

Tyto dva aspekty představují dva protikladné směry, dva póly čínské filosofie, ale v Číně se vždy považovaly za póly jedné a téže lidské povahy, které se vzájemně doplňují. Konfucianismus obvykle hrál důležitou roli při výchově dětí, taoismus většinou pěstovali starší lidé, aby znovu získali a rozvinuli svoji přirozenost.

V jedenáctém a dvanáctém století se neokonfuciánská škola pokusila o syntézu konfucianismu, buddhismu a taoismu. Vyvrcholením těchto snah je filosofie jednoho z největších čínských myslitelů ČU-SIA, u něhož se snoubí konfuciánská vzdělanost s hlubokým pochopením buddhismu a taoismu a který do své syntézy začlenil prvky ze všech tří tradic.

Konfucianismus odvozuje své pojmenování od KCHUNG FU ČCHIOUA čili od KONFUCIA, velmi slavného učitele se spoustou žáků, který za hlavní své poslání považoval odevzdat svým pokračovatelům staré kulturní dědictví. Překročil však rámec pouhé interpretace a tradiční myšlenky upravoval podle vlastních morálních zásad. Jeho učení má základ v t.zv. ŠESTI KLASICKÝCH KNIHÁCH STARÝCH TEXTŮ o filosofickém myšlení, rituálech, poezii, hudbě a historii, představujících duchovní a kulturní dědictví svatých mudrců čínské historie. Čínská tradice spojuje Konfucia se všemi těmito díly jako autora, komentátora nebo editora. Podle moderního vědeckého výzkumu nebyl komentátorem ba ani editorem žádné z klasických knih. Jeho myšlenky se staly známými prostřednictvím LUN-JU čili konfuciánských zlomků, sbírky aforismů, sestavených některým z jeho žáků.

Zakladatelem TAOISMU je LAO-C, doslova „starý mistr“, který byl dle tradice starším Konfuciovým současníkem. Říká se o něm, že je autorem drobné knižky aforismů, pokládán za hlavní taoistický svatý spis. V Číně ji většinou nazývají LAO-C a Západ ji zná více pod názvem TAO-TE-ŤING, t.j. „Klasická kniha o cestě a moci.“ Tento název však dostala později. Někteří ji považují za nejkrásnější a nejpronikavější dílo v čínském jazyce.

Druhou známou taoistickou knihou je ČUANG-C. Je o hodně rozsáhlejší než „Klasická kniha“ a o jejím autorovi ČUANG-Covi

se praví, že žil asi dvě stě let po LAO-Covi. Podle dnešních badatelů ani jednu ani druhou knihu není možno považovat za dílo jediného autora, ale za dřívější sbírky taoistických spisů sestavené více osobami a v různých obdobích.

Konfuciánské zlomky a Tao Te Ťing jsou sepsané hutným, bodrým sugestivním stylem, typickým pro čínské myšlení. Čínská mysl se neoddávala logickému abstraktnímu myšlení, proto je jazyk značně odlišný od kteréhokoliv ze západních jazyků. Více jeho slov se dá použít jako podstatné jméno, přídavné jméno nebo sloveso a jejich pořadí určoval více citový obsah věty než gramatická pravidla. Klasické čínské slovo se velmi liší od abstraktního znaku stojícího za jasně vymezeným pojmem. Byl to dříve jakýsi zvukový symbol, který poskytoval myslí mnoho malebných obrazů a citů. Cílem řečníka bylo více zapůsobit na posluchače a ovlivnit ho, než vyjádřit nějakou intelektuální myšlenku.

Protože se čínský filosof vyjadřoval jazykem, který se nádherně hodil k jeho způsobu myšlení, to co napsal, nebo řekl, mohlo být krátké, stručné a přece bohaté na sugestivní obrazy. Samozřejmě, že překlady se velmi ztrácí z této obraznosti. Na příklad překlad věty z Tao Te Ťingu může postihnout jen malou část z bohatství myšlenek originálu. Už proto překlady různých autorů se vykládají jako úplně odlišné texty. Abychom odhalili původní bohatství Lao-c a konfuciánských zlomků, třeba zkombinovat veškeré již vzniklé překlady s mnoha dalšími, které ještě někde vzniknou.

Číňané, podobně jako Indové, věřili, že existuje nejvyšší skutečnost tvořící základ všech věcí a událostí, které pozorujeme a prožíváme a s j e d n o c u j e všechno. Jestliže existují tři označení: „úplný“, „všeobjímající“ a „celek“, pak tato tři slova jsou sice různá, ale skutečnost, kterou v nich nalzáme, je jedna a tatáž, vztahuje se k Jedinému.

Tuto skutečnost nazývali TAO, což původně znamenalo „CESTA“. Ve svém původním významu kosmickém je TAO nejvyšší nedělitelnou a nevyhádřitelnou skutečností a jako takové je ekvivalentní s hinduistickým pojmem BRAHMA. TAO je kosmickým procesem, na kterém se podílejí všechny věci: svět se chápe jako neustálé plynutí a změna.

CHAI-NAN-C, filosof ze druhého století říká: „Kdo se přizpůsobuje dráze Taa, která sleduje přirozené procesy nebe a země, zjistí, že je možné lehce si poradit s celým světem.“

Základní charakteristikou Taa je cyklická povaha neustálého pohybu a změny. „Navrácení se je pohybem Taa,“ a „Jít dál je tolik co vrátet se“. To znamená, že všechný vývoj v přírodě, ve fyzikálním světě, a právě tak i v lidských vztazích a přibězích vykazuje cyklické změny přicházení a odcházení, rozpinání a smršťování. Tuto představu potvrzovaly taoistům pohyby Slunce a Měsíce a změny ročních období. Změnu chápali jako životní pravidlo. Číňané říkají, že když se situace vyhrotí až do krajnosti, musí se obrátit a dospět ke svému protikladu. Již jako pevné přesvědčení jim dodávalo toto pravidlo sílu a vytrvalost a nesmírnou trpělivost v těžkých časech. Přivedlo je k nauce o **STŘEDNÍ CESTĚ**, kterou vyznávají jak taoisté tak i konfucionisté.

„Mudrc, říká LAO-C, se vyhýbá požívačnosti, výstřednosti a bezuzdnosti.“

Tato nauka říká, že lepší je mít málo než velmi mnoho, lepší že je nechat věci nedodělané než je přehnat. Takhle se sice může zdát, že to člověk nedotáhne daleko, ale je si jistý, že jde správným směrem.

Člověk, který se chce dostat stále víc a více na Východ, skončí na opačné straně, na Západě. Ten, kdo hromadí stále větší bohatství, skončí nakonec jako chudák. Výmluvnou ilustrací takovéto čínské moudrosti je dnešní konzumní společnost. Ustavičně se snaží zvyšovat životní standard svých členů a tím vlastně všem svým členům snižuje kvalitu života.

Myšlenky o cyklických modelech pohybu TAA dostaly konečnou podobu zavedením polárních protikladů (POLARIT) JIN a JANG. Jsou to dva póly, které limitují cykly změny:

„Když JANG dosáhne vrcholu, ustoupí JINu, když JIN dosáhne vrcholu, ustoupí JANGu.“

Podle čínských představ všechny projevy Taa vznikají z dynamické souhry těchto dvou protichůdných sil. Tato myšlenka se opírá o velmi staré poznání a na symbolismu jin a jangu pracovalo mnoho generací než se stal základem čínského myšlení. Slova „jin“ a „jang“ původně označovala temnou a slunečnou stranu hory. Odpovídá tomu i citát z knihy proměn:

„To, co umožňuje tu tmou a tu světlo, je TAO.“ Dynamická povaha jin a jangu se znázorňuje známým modelem - monádou, nazývanou také TAI ČI CUAN nebo diagram nejvyšší krajnosti. (Dvě tečky v diagramu symbolizují myšlenku, že vždy jedna ze dvou sil dosahuje svůj vrchol a každá už obsahuje zárodek svého protikladu. (Život -:- smrt...).

Nedůvěra ve smyslové vnímání a logické myšlení je v taoismu silnější než v ostatních školách východní filosofie. Je založena na skálopevném přesvědčení, že lidský intelekt nikdy nemůže TAO pochopit. Dle slov mudrce ČUANG-CE:

„Ani nejrozsáhlejší vědomosti ho nemusí obsahovat, ani logické myšlení nepřivede lidi k tomu, aby ho poznali. Mudrci jsou proti oběma těmto metodám.“

Kniha od ČUANG-CE je plná pasáží odrážejících pohrdání taoistů logickým myšlením a argumentací. Autor říká:

„Pes se nepovažuje za dobrého, že dobře štěká a člověk se nepovažuje za moudrého proto, že rozumně hovoří... Polemika je důkazem toho, že jasně nevidíme.“

Logické zdůvodňování spolu se společenskou etikou a zákony morálky považovali taoisté za součást umělého světa vytvořeného člověkem. O tento svět se nezajímali, ale zcela se soustředili na pozorování přírody, aby mohli rozlišit charakteristické znaky TAA. Jejich postoj byl v podstatě vědecký a pouze jejich nedůvěra v analytickou metodu jim znemožnila vytvořit skutečné vědecké teorie. Avšak pozorné sledování přírody spolu se silnou mystickou intuící přivedlo taoistické mudrce k hlubokému nazírání na skutečnost, což potvrzují i dnešní vědecké teorie.

Jedním z nejdůležitějších vhladů taoistů bylo uvědomění, poznání, že podstatným znakem přírody je transformace a změna (nestálost). ČUANG-C dále říká:

„V transformaci a růstu všech věcí má každý pupenec svou pravou podobu. V tom spočívá jejich postupné dozrávání i rozklad, ustavičné plynutí.“

Taoisté chápali všechny změny v přírodě jako projevy dynamické souhry polárních protikladů **j i n** a **j a n g**. Tak dospěli k přesvědčení, že každý pár protikladů tvoří polární vztah, v němž je

každý z těchto dvou pólů spojen s tím druhým. Pro západní myšlení je nesnadné přijmout představu o jednotě všech protikladů. Nejparadoxnější se nám jeví, že zkušenosti a hodnoty, o nichž jsme byli přesvědčeni, že jsou protikladné, by měly být ve skutečnosti aspekty téže věci. Avšak v Orientě se pro cestu osvětlení považovalo vždy za hlavní dostat se *n a d p r o t i k l a d y*. V Číně tento polární vztah veškerých protikladů tvoří základ taoistického myšlení. Jak praví ČUANG-C:

„Toto“ je i „TO“ a „TO“ je i „toto“... To, že „to“ a „toto“ přestává být protikladem, je samou podstatou TAA. Jen tato podstata, jakási osa, je *s t ř e d e m k r u h u*, odpovídajícímu nekonečným změnám.“

Z představy, že pohyb Taa jsou nepřetržité souhry mezi protikladnými jevy, odvodili taoisté dvě základní pravidla lidského chování: „Když chcete něčeho dosáhnout, říkali, měli byste vždy začít s tím, co je tomu protikladné.“

LAO-C říká:

„Aby člověk něco oslabil, měl by to nejprve posílit,
aby vzal, jistě nejprve dá. Tomu se říká hluboká moudrost.“

A na druhé straně vždy, když si chcete něco udržet, měli byste s tím přijmout i něco z jeho protikladů:

*„Buď skloněný a zůstaneš rovný.
Buď prázdný a zůstaneš plný.
Buď unavený a zůstaneš čerstvý.“*

Takhle žije mudrc, který dosáhl vhledu, díky němuž vidí relativnost všeho, iluzivnost a polární vztah všech protikladů (pouze dva jsou konce hole). Tyto protiklady představují v klasické podobě dobro a zlo. Taoistický mudrc si uvědomuje relativnost dobrého a zlého a tím i všech morálních zákonů, proto se nesnaží o dobro (ve smyslu být dobrý jen pro vysoké mínění o sobě), ale více se snaží udržet dynamickou rovnováhu mezi dobrem a zlem. ČUANG-C se v tomto hledu vyjadřuje velmi jasně:

Výroky jako „Neměli bychom následovat a ctít jen správné a nemít vůbec nic společného s nesprávným“ a „Neměli bychom následovat a ctít a vážit si těch, kteří zajišťují dobrou vládu a nemít nic společného s těmi, kteří dělají nepořádek“ ukazují, že neznáme

zákony Nebe a Země, ani různé vlastnosti věcí. Je to jako bychom následovali a ctili Nebe a nebrali při tom v úvahu Zemi, je to jako bychom následovali a ctili jenom JANG a nebrali při tom v úvahu JIN. Je jasné, že takovým směrem není možno se ubírat.

Je úžasné, že ve stejné době, kdy svoje poznání hlásal LAO-C a jeho žáci, i v antickém Řecku hlásal velmi podobné učení filosof, jehož poselství se nám dochovalo jenom ve zlomcích. Tímto řeckým taoistou byl HERAKLES Z EFEZU. Tak jako LAO-C zdůrazňoval nepřetržitou změnu, což vyjadřuje jeho výrok „VŠE PLYNE“ ale rovněž cykličnost všech změn. Světový řád přirovnával k věčnému ohni, který se pravidelně vzněcuje a vyhasíná. Tento obraz se skutečně velmi podobá čínské představě Taa, projevujícího se v cyklickém tanci jinu a jangu.

Představa změny jako dynamické souhry protikladů přivedla Herakleita, stejně jako Lao-ce, k objevu, že veškeré protiklady jsou polární a proto sjednocené. „Cesta nahoru a dolů“, to je jedno a totéž“, pravil Herakleitos „a Bůh je den a noc, zima i léto, válka i mír, dostatek i nouze.“ Podobně jako taoisté, každý pár protikladů chápal jako jednotu a dobře si byl vědom relativnosti všech takových představ: „Studené věci se ohřívají, teplé ochlazují, vlhko se vysušuje, vyschlé se zvlhčuje“ to nám velmi připomíná slova Lao-ce.

Je překvapující, že se tato velká podobnost filosofii nestala všeobecně známou. Oba filosofové žili v 6.století př.Kr. Herakleitos bývá často spojován s moderní fyzikou, ale sotva kdy s taoismem. A při tom tato souvislost jasně ukazuje, že jeho poznání bylo mystické, tedy stavělo na zkušenosti (na vnitřní zkušenosti).

Činy taoistického mudrce vznikají z „jeho“ intuitivní moudrosti, spontánně a v souladu s okolím. Nemusí do ničeho nutit sebe ani nic co ho obklopuje, pouze svoje konání přizpůsobuje pohybům Taa. Podle slov CHUAIJ-NAN-C:

„Ti, kteří sledují přirozený pořádek, plynou v proudu Taa.“

Tento způsob se v taoismu nazývá WU-WEJ, což znamená NEKONÁNÍ.

LAO-C říká:

„NEKONÁNÍM JE MOŽNO VŠE VYKONAT“.

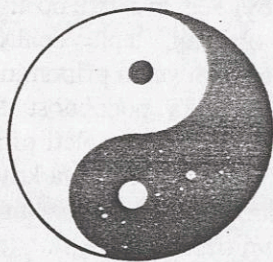
KONFUCIANISMUS byl radikální, aktivní, a ovládající. Na druhé straně TAOISMUS zdůrazňoval všechno intuitivní, pasivní, mystické a pokorné.

„Nevědět, že člověk ví, je nejlepší“, praví LAO-C.

Filosof dělá svou práci bez činnosti a odevzdává podstatnou část svého učení beze slov. Ideál taoistů výstižně podává ČUANG-C, který popisuje jistý druh „taoistického ráje“:

„Za starých časů, než bylo vše uvedeno v chaos, se lidé podíleli na nerušeném pokoji, který patřil celému světu. V těch šťastných dobách byly JIN a JANG v souladu a klidné; nerušeně probíhal jejich odpočinek a pohyb, čtyři roční období měly svůj určitý čas; ani jediná věc se nepoškodila, ani jedna živá bytost předčasně neukončila svoji existenci. V tomto věku nikdo nevyvíjel žádnou činnost, jen ustavičně projevoval svoji pravou přirozenost. Toto se nazývalo

stavem dokonalé Jednoty.“

Člověk se řídí zákony Země,
Země se řídí zákony Nebe,
Nebe se řídí zákony TAA,
TAO se řídí zákony
své vlastní přirozenosti.

TAO TE ŤING

Zlatý telefon

Swaragh Singh byl mrtev. Ještě před chvílí mi telefonoval a já se obdivoval jeho jemné, kultivované angličtině. „Nechtěl byste si přijet pro můj telefon“ - řekl mi, „vždycky jste se obdivoval této bohatě zdobené indické umělecké práci.“ Schválně jsem protahoval rozhovor, nevěda, že muž na druhém konci drátu formuluje své hluboké myšlenky v úzkosti smrti.

Nyní jsem konečně přijel do paláce, kde vládl nevšední ruch a zmatek, neboť před chvílí velitel osobní maharadžovy stráže, ten vychytralý Ali, zavraždil svého pána. Byli si podobní jako vejce vejci, takže jsem maharadžu poznal pouze podle jeho prstenů. Pokusil jsem se zvednout ten telefon, ale ani jsem s ním nehnul. Uchopil jsem pohozený meč a rozsekal jej. Samé zlato! Samé ryzí zlato! Začínal jsem opět chápat, proč Swaragh Singh naléhal, abych si pro něj rychle přijel. Zlatý orel a dva lvi, držící svastiky, ozdoba telefonu, se nyní povalovali jako rozbitá hračka u mých nohou. Zmocnila se mě lítost. Použil jsem vosku svíc a snažil se slepit rozbité dílo, když jsem náhle ucítil mezi žebry hrot dýky a slyšel zasyčení Aliho: „Sire, proč se pokoušíte drancovat v maharadžově paláci? Menakradlí jste vy, Angličané, už dost našich pokladů... Chtěl jste mi ukrást zlatý telefon? Jen se dobře podívejte! Celá tato královská komnata je z ryzího zlata!“ Začal pobíhat od jednoho konce místnosti k druhému, strháváje s nábytkem samet, bodaje do uměleckých rámečků, do obložení stěn a stropu - opravdu všechno bylo z ryzího zlata. Uvědomoval jsem si, proč Swaragh Singh kladl takový důraz na odvoz telefonu. Byla to opravdu jediná věc, která se dala odvézt. Vše ostatní bylo pevně přišroubováno nebo přinýtováno. Ali se šíleně rozchechtal: „Napiši místokráli, že velitel mé osobní stráže byl na lovu rozsápán tygry.“ Klidně stahoval s prstů mrtvého jeden prsten po druhém, až se mrtvý Swaragh Singh proměnil v Aliho a ten ve Swaragh Singha. Pak pokynul vojákům, aby mrtvého odnesli - tak ještě téhož dne truchlili poddaní u řeky za mrtvého velitele stráže.

Já jsem však zůstal vězněm Aliho, zatím co on oznámil lordu Ralphovi, že i já jsem se stal obětí tygrů. Mnohokrát jsem se pokusil uprchnout a vždycky mě ten pes Ali chytil. A tak jsem měl možnost pozorovat, jak se nejen zlatý telefon, ale i celá zlatá komnata pozvolna ztrácí, až jsem jako rukojeň Aliho zezlátnul a po pohádkovém zlatém pokladu Swaragh Singha zbyla jen

vzpomínka. Kradl opravdu kdekdo! Každý, kdo věděl o Aliho zločinu, musil dostat svůj díl, aby mlčel. A členů maharadžovy osobní stráže bylo mnoho. Jednoho dne zemřel konečně i Ali. Chtěl jsem radostně zajásat, ale zestárnul jsem tak, že má ústa nevydala už ani hlásku. Chtěl jsem utíkat a oznámit guvernérovi, jak jej ten arcidábel po léta obelhával, avšak po několika krocích jsem se únavou musel posadit... A moji strážci dále bedlivě vykonávali rozkazy, jak to při smrti Aliho přísahali. Plnili pečlivě každé mé přání, jen z paláce mě nepouštěli a nedovolovali, abych cokoliv změnil na svém osudu vězně.

A tak, když jsem ještě více zestárnul a zmoudřel, poznal jsem, že všechno to zlato je pouhá cetka, požádal jsem velitele svých vězňů, aby přinesli do mé místnosti dřevěnou bednu, na kterou jsem napsal guvernérovu adresu. Smáli se mi, ale protože přísahali, že splní každé mé přání jako vězně, vyhověli mi. Cítil jsem, že se blíží má poslední hodinka. A když přišla Ona, vidící jak klidně, oprostěná ode všech přání a tužeb, ji očekávám, odhodila svou strašnou masku, šibalsky se usmála a já se usmál na ni. Byl jsem po celý život nevědomým člověkem a nyní jsem ji jen s gestem odevzdanosti požádal, aby ještě několik okamžiků počkala. Vyhověla mi a já jsem napsal tyto řádky: "Konečně jsem pochopil, proč mě můj přítel Swaragh Singh volal v hodině své smrti. Slíbil mi kdysi, že mi odhalí největší náheru a zázrak celého vesmíru. A teď, když piší tato poslední slova, poznávám, že to bylo to, čeho jsem se po celý život nejvíce obával, před čím jsem mnohdy tak úspěšně kličkoval a utíkal! Smrt..

Poslední vydání Chálil Džibránova PROROKA s ilustracemi bude dne 22. října 1998 prezentováno v Náprstkově muzeu v Praze od 17. hodiny za účasti libaanonského velvyslance.

Prodejní cena je Kč 136,-, avšak při odběru nejméně 5 kusů můžete získat již nyní slevu prostřednictvím bratra Dr. Borise Merhauta, U ovčína 1489, 263 01 DOBRÍŠ, a to 110 Kč za kus.

Bohumil Houser:

JÓGA A MAGIE V „JITŘENCE“

Neprobuzený spáčí starý
z procházky ses navrátil
k poezii samotou buzen
voláš duchy ze všech sil.

Již jdeme k Tobě, stíne božskosti,
Adame Kadmone předsumerských časů,
trápíš nás sestupem do planety zlosti,
k pekelným branám utrpění kvasu.

Vayu, Ty vzácný pane náš,
netrap nás lekcí hořkosti,
pomodli se klínový otčenáš,
připravuj proměnu božskosti.

Na nirvanické stezce putuji však sám.
Může se Bezejmenné milovat?
Nuže, ať poznám to mantram,
co utrpění nesmí zažívat!

Nejsem Pán váš, jsem Vayu přec,
co mám poroučet v hodině duchů?
Kde není čas, mohu jen sám
utéci Máji, samsaře ruchu.

Přesto Tě volám, Eliáší bratře,
sestup ke svému Vayovi,
předej mu moc božského ohně,
ať plane v českém království.

Dle Tvého slibu volám, Kriste Pane,
sestup a dej mi poznat zrození,
křest ohně ať na mě padne,
osvobodí od plahočení.

Tím více volám Tebe, Baal Šem Towe,
jiskro svítící na mém třetím oku,
mojžíšovské síly rozsviť,
ať přejdou ihned do útoku!

Vy mlčíte, draží bratří?
Po druhé já žádám Vás,
nenuťte mě jít až na tři
neb bych opět stvořil čas!

Ticho mi jen odpovídá
v pozdní noční hodině,
hvězdy se třpytí na obloze
světlo božské radí mně.

Prosíme Tě, Vayo, bratře,
tuláčku náš v moudrosti,
nevyslov své strašné přání
po třetí v horlivosti!

Bezejmennému úsilí přenech,
„Buď vůle Tvá“ je Cesta tvá
„Karisie vacanam tawa“
nechť je Vayovo mantram.

Tajemná noc s Mléčnou dráhou,
Hekka, božstvo egyptské,
magie ztratila sílu
mysl sama zří jen své.

Síla bouře mě neruší,
jiskry božstev mně žehnají,
nepospíchej bratře Vayo
do „proměny“ bez hlavy.

I když bez žádostí zíráš,
poselství píšeš na papír,
oči únavou zavíráš,
přesto jsi dnes zvítězil!

Nesedíš zde již starý Vayo
v „Jitřence“ teď opět sám,
tři páry očí zde dále planou,
láskou Tě objímají...

ROZŠIŘUJEME SVÉ POZNÁVÁNÍ
NÁBOŽENSTVÍ VE SVĚTĚ
PROSTŘEDNICTVÍM IARF

CO JE WON BUDDHISMUS

Na posledním kongresu IARF, kterého se za NSČU zúčastnil bratr Petr Dolák, se představilo náboženské hnutí v Jižní Koreji zvané WON BUDDHISMUS. Je nejnovějším členem IARF. Vzniklo a působí zejména v Jižní Koreji, kde se kongres IARF konal. Prostřednictvím bratra Doláka se dovídáme o tomto hnutí.

Zakladatel WON Buddhismu byl Chungbin Pak - později nazývaný Sotaesan Taejingsa - založil toto hnutí 28.4.1016 v korejském městě Kilryong-Li.

Předmětem jeho víry je DHARMAKAYA BUDDHA symbolizovaný kruhem IRWON, což značí zdroj všeho bytí, originální MYSL všech bytostí.

Proč mohla být tato náboženská organizace přijata do IARF?

Především proto, že wonbuddhisté jsou snášenliví a krom svého základního symbolu (jímž je kruh O) nemají žádné vnější idoly a sochy, jako některé buddhistické sekty. Jejich cílem je dosáhnout osvícenou mysl, což je podobné víře Rissho-Kosei kai, která je nejpočetnější a nejbohatší skupinou v rámci IARF.

Kružnice, o které také hovoří Dr. Staněk v knize „Otevření duchovního oka“, je symbolem „prvotní jednoty“ a inspirací pro praktickou činnost a seberealizaci věřících.

V brněnské obci českých unitářů jsem se již zmínil o této seberealizaci, ke které pomáhá i modlitba zvaná PUP-In KI-DO.

Jsou čtyři milosti či požehnání dle Won Buddhismu, které má člověk poznávat ve vzájemných vztazích i ve vztahu k sobě samému. Jsou to:

1. Nebe a země.
2. Rodiče, tedy matka a otec.
3. Bratrství v tom nejširším slova smyslu, počínaje v rodině až po širší společenství a vztahy mezi nimi.
4. Zákon Nejvyšší Reality, jenž je působením Dharmakayi.

Spočívá v tom, (jak říká citát z WONBULGYO KYOJONU), že „bytí se mění v nebytí, a nebytí zase v bytí, a tak je tomu stále a stále. Nejvyšší Realita Bytí a Nebytí jsou prázdnem. Ale Prázdné obsahuje vše a je dokonalé.“

Jak říká profesor wonbuddhistického semináře Dr. Sunggon Kim, ani asijská náboženství v minulosti se neobešla bez konfliktů. Měl na mysli především buddhismus, konfucianismus a taoismus, a také šamanismus, šinto a uctívání předků. Ale toto je již minulostí. V současné době východoasijská náboženství nezdůrazňují konfesionalitu (věření v určitá dogmata), ale chápou náboženství jako „C E S T U“ (TAO), kterou si každý jednotlivec vybírá sám a může čerpat z toho či onoho náboženství, což mu tuto jeho cestu usnadňuje. Vedle neo-konfucianismu je WONBUDDHISMUS v Koreji produktem korejské syntetické mysli. Proto také hlásá, že jmenovaná tři náboženství jsou tři různé pohledy na jedinou Pravdu. To nesporně vede k upřímné toleranci, která je podle profesora Dr. Sunggona Kima větší a upřímnější na Východě nežli mezi náboženstvími na Západě. Neopomněl se ovšem zmínit o minulém nepřátelství mezi konfucianisty a taoisty a buddhisty ve 12. a 13. století. To se opakovalo v 19. století, když byla v Koreji vláda konfuciánská. Ta dokonce buddhisty pronásledovala. Nicméně prostí lidé přijímali konfuciánský způsob života při zachování buddhistické zbožnosti. (Podobnou situaci o vztahu mezi šintoismem a buddhismem jsem zaznamenal v Japonsku, kde prostí lidé přijímají obojí.)

Zajímavým faktem jihoasijské tolerance mezi jejími náboženství je vliv křesťanství na jedné straně a marxismu na druhé, což způsobilo, že se lidé stali ve svých tradičních náboženstvích snášenlivější. A oproti opačné situaci, jaká panuje v severní Koreji, v jižní Koreji napomáhá křesťanství daleko ostřejšímu odporu vůči marxismu a komunismu. Je tu ovšem také jisté napětí mezi křesťanskými misemi a hnutím Moonistů. Ve vztahu k starým náboženstvím Koreje jsou křesťané v Koreji rozdělení, ale většina podporuje mírový dialog, jaký uskutečňuje také zejména IARF, a to nejen v Asii, ale v celém světě.

(Dle zaslaných materiálů M. Mikota)

OZVĚNY ZÁPLAV

Mnohý z nás na Moravě dostává dopisy od svých přátel a známých, kteří byli postiženi záplavami. Každý z nás něčím přispěl po tom, co jsme o této tragedii na pátečním shromáždění diskutovali. V dopisech jsou slova díky, ale také různé smutné poznatky, které provázely a na některých místech ještě provázejí ty neblahé události. Uvádíme podstatné a zajímavé části z jednoho dopisu:

Snažila jsem se být srdnatá, ale v takové situaci to jaksi nejde. Zatím mám jen na dvou podlahách beton bez povrchové úpravy, okna a dveře už mám zhoblované, abych je mohla zavírat, ale jsou poničené a čekám co se s nimi stane do jara.

Začla jsem odstraňovat nátěry a pod nimi je plíseň. Na zdech bují tři druhy plísní. Pračka se ždímačkou, automatická pračka, vyssávač, robot, lednička, šicí stroj, psací stroj, žehličky, vše plavalo břichem nahoru víc jak čtyři dny. Aní jedna věc z vyjmenovaného nelze zprovoznit. U sporáku se nedá otevřít trouba, wavky Gamatky přímotopné na plyn nejdou nastartovat a u jedněch odešel i ovládač. Startery se nedají sehnat. Kabáty od bláta jsem dala do čistírny. Zaplatila jsem dvanáct stovek a musela jsem je vyhodit jak ostatní věci, protože příval toho bahna obsahoval nějaké oleje či co. Fleky nelze oprat ani u záclon, což by vůbec nikdo neuvěřil. Skříně jsou zplsnivělé bez dveří.

Z Brna za mnou přijala spolužačka a byla v šoku. Já jsem se z šoku již dostala, ale ta apatie a beznadě se mi zdají nebezpečnější. Na zemi už nespím a na půdě také ne, ale to spartakiádní lehátko, co mám půjčené, je zrádné zase po druhé stránce. Už sice nemám celé tělo ráno mokré, provlhlé od podlahy, ale lehátko stále se mnou padá, takže jsem samá modřina.

Městský úřad za námi nikoho neposlal. Minulý týden na schůzi se starostou jsem jim to řekla. Upozornila jsem je na změřenou vodu v 1 krychlovém metru - 180 litrů vody! Řekla jsem jim, že už dvakrát byl pokles teplot v ranních hodinách na nule a že vůbec nemáme představu o tom, jak přezimovat.

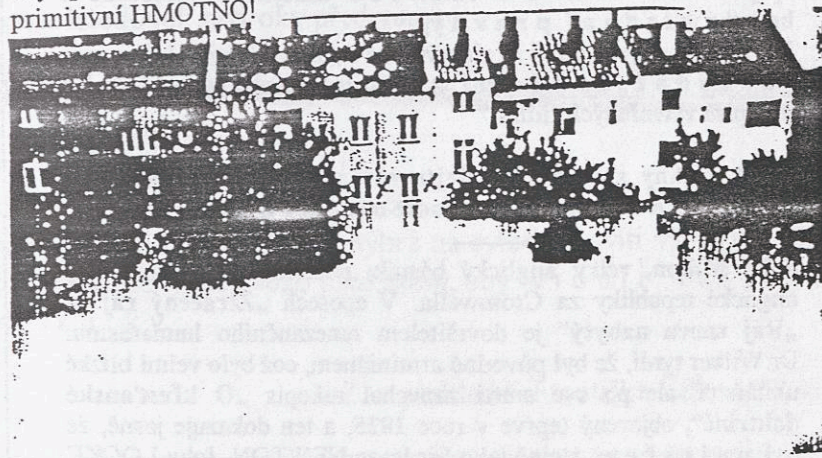
Vysoušeče, o kterých se stále hovoří v televizi a v rádiu - není o nich ani vidu, ani slechu, miliony, o kterých se hovoří, že dostal ČK, neví se, kde jsou. V Meoptě Přerov byly dva hangary pronajaty pro humanitární pomoc pěti okresům. U mne v bytě byl na brigádě ministerský úředník a byl šokován zjištěním, že použitý nábytek, kuchyňská zařízení, lůžkoviny atd. byly rozebrány lidmi, kteří s potopou neměli nic společného. Hovořil o hyenismu a já jsem se ho otázala, jak to, že my, co jsme byli vytopeni, jsme o tom nic nevěděli, že nějaká taková možnost pomoci tady je. Na uvedené městské schůzi, když jsem jim řekla, že město neposkytlo možnost právních porad, odborných rad, jakékoli pomoci, pravil pan starosta, že „sice pozdě, ale přece chystají pro nás jakousi „kuchařku pro

potopence!!!“ Zeptala jsem se, zda je to výsměch nebo má být chystaná „kuchařka“ pro eventuelní další potopu. Člověku se chce plakat jaká ignorance čiší z lidí, kteří MAJÍ POVOLÁNÍ a jejich náplní by mělo být začínat a končit tím, že mají SLOUŽIT obyvatelstvu ve všech oblastech a SITUACÍCH, ale ta ironie skutečné ubohosti úrovně a schopnosti těch nehodících se předáků - jejich nulová vůle být dobrými pracovníky a dobrými bližními - a za dveřmi je zima. A CO TEĎ?

Za totalismu se zabetonovala do lidí ignorace a netakt, nebyla žádná úcta a pokora a to v lidech zůstává přišité a žádný se nestydí za tu nejhorší devastaci ekologie a lidských duší. To všechno je důsledek potírání víry - NIC JINEHO! V televizi jsem řekla podstatné věci, leč právě to podstatné bylo tzv. vystřiženo. Chci stále doufat na všechno lepší - teď nemyslím na žádné HMOTNO! Ale kdo začne křičet na poplach?!?!

To mladé pokolení je vystaveno daleko nebezpečnějšímu prostředí, než v jakém jsme byli my - dnes existuje jenom honba za pozemskými statky bez duchovní potavy, výsledek: bezcitnost, povrchnost, nevšímavost k okolí. To, co vám piší, není nic důvěrného. Můžete to použít při vaší činnosti i mezi přáteli. Nejsem skeptik, ale kam se ztratila o d p o v ě d n o s t ? Za všechno a za všechny?

Cítím, že to, v co jsem doufala, že člověk hned bude ČLOVĚKEM, jak uvnitř, tak směrem k okolí, to se jaksi ztrácí a naděje u mne zkomírá, když pozoruji, za co a čím jsou děti od rodičů odměňovány - jenom samé primitivní HMOTNO!

Kopie autentické fotografie zátopy v Přerově ze dne 7.7.1997, kdy voda ještě stoupala až do poloviny označených oken prvního patra. Přízemí je zcela zatopeno.

John Milton /1608-1674

AREOPAGITIKA /úryvek/

„PRAVDA je v Písmu přirovnávána k tryskajícímu prameni, jestliže jeho voda nevytéká v trvalém sledu, promění se v blátivou tůň přízpusobivosti a tradice.

Chlubíme se svým světlem, ale kdybychom se nedívali dostatečně moudře na samotné slunce, uvrhlo by nás do temnoty.

Světlo, které jsme získali, bylo nám dáno nikoli proto, abychom do něho stále zírali, ale abychom jím objevovali věci našemu poznání vzdálené.

Na základě toho, co známe, musíme hledat neznámé a klást **p r a v d u k p r a v d ě**, jak ji nalzáme, to je zlaté pravidlo, platné jak v aritmetice, tak i v teologii, a v církvi vytváří nejlepší harmonii, nikoli nucenou a povrchní jednotu studených, neutrálních a vnitřně rozdělených myslí.“

„Kde je mnoho touhy po poznání, tam bude nutně mnoho diskutováno, mnoho psaní, mnoho názorů, neboť názory v dobrých lidech vytvářejí **c e s t u k v ě d ě n í**.“

„Trochu šlechetné opatrnosti, trochu snášenlivosti jeden k druhému a nějaké to zrno dobrodušnosti by mohly působit při spojení těchto horlivců v **JEDNOTU** usilující o všeobecné a bratrské **h l e d á n í p r a v d y**,

kdybychom se jen vzdali té církevní tradice vtěsňovat **s v o b o d n ě s v ě d o m í** a křesťanské svobody do kánonů a předpisů vytvořených lidmi!“

„Nad všechny **s v o b o d y** dejte mi **s v o b o d u** poznávat a **s v o b o d n ě** argumentovat podle mého **s v ě d o m í**.“

John Milton, velký anglický básník, publicista, sekretář vlády anglické republiky za Cromwella. V eposech „Ztracený ráj“ a „Ráj znovu nabytý“ je dovršitelem renezančního humanismu. Dr. Wilbur tvrdí, že byl původně arminianem, což bylo velmi blízké unitářství, ale po své smrti zanechal rukopis „O křesťanské doktríně“, objevený teprve v roce 1825, a ten dokazuje jasně, že byl **u n i t á ř e m**, stejně jako Sir Isaac NEWTON, John LOCKE a jiní.

KÁZÁNÍ NA HOŘE

Evangelium podle Matouše, kapitola 5

Když Ježíš spatřil zástupy, **v y s t o u p i l n a h o r u**, posadil se a jeho učedníci přistoupili k němu, i otevřel ústa a učil je:

BLAŽENÍ jsou chudí v duchu, neboť jejich jest království nebeské,
BLAŽENÍ lkající, neboť jim se dostane útěchy,
BLAŽENÍ laskaví, neboť oni obdrží zemi za dědictví,
BLAŽENÍ ti, kteří hladovějí a žízní po spravedlnosti, neboť oni budou nasyceni,

BLAŽENÍ milosrdní, neboť oni zakusí milosrdenství,
BLAŽENÍ lidé čistého srdce, neboť oni budou viděti Boha,
BLAŽENÍ jsou tvůrcové pokoje, neboť oni budou nazváni syny
 božími,

BLAŽENÍ ti, kteří jsou pronásledováni pro spravedlnost, neboť jejich jest království nebeské,

BLAŽENÍ jste, kdykoli vás budou tupiti a pronásledovati a lživě
 proti vám mluvíti všecko zlé pro mne,

radujte se a jásejte, poněvadž hojná jest vaše odplata v nebi, neboť tak pronásledovali proroky před vámi.

V y j s t e s ů l z e m ě!

Jestliže sůl pozbude chuti, čím bude zas osolena? K ničemu se nehodí.

V y j s t e s v ě t l o s v ě t a.

Nemůže se skrýti město ležící **n a h o ř e**. A když někdo zapálí svíci, nepostaví ji pod kbelec, nýbrž na svícen, i svítí všem v domě.

Tak ať zasvitne vaše světlo před lidmi, aby viděli vaše **d o b r é s k u t k y**...

N.Z. v překladu Františka Žilky (1940)

ZAČNI U SEBE

Když jsem byl mladý a svobodný a má fantazie neznala žádné hranice, snil jsem, že změním svět. Jak jsem stárnul a zmoudřel, zjišťoval jsem, že se svět nezměnil, a tak jsem svůj záměr trochu omezil a rozhodl se změnit jen svou zemi.

Ale jak se zdálo, nedala se změnit ani ta.

Když jsem dospěl ke sklonku svého života, podnikl jsem poslední zoufalý pokus a rozhodl se změnit alespoň svou rodinu, své nejbližší, ale ani to se mi, bohužel, nepodařilo.

A teprve nyní jsem si na smrtelném loži uvědomil, že kdybych byl nejdřív změnil sám sebe, šel bych příkladem své rodině, která by se také změnila.

Díky pomoci a povzbuzení mé rodiny bych dokázal zlepšit svou zemi a - kdoví? - možná bych dokázal změnit i celý svět.

Tento nápis je vyryt na hrobce jednoho anglikánského biskupa v kryptě Westminsterského opatství (s datem 1.100 n.l.).

Střípky zrcadla Pravdy

Ateisté, aniž by si toho byli vědomi, zastávají názor, že výbuchem v tiskárně může vzniknout naučný slovník.

Anonym

Kdo si splete první knoflík, ten už se pořádně nezapne.

J. W. Goethe

Je třeba milovati pravdu tak, abychom byli v každém okamžiku připraveni zřít se všeho, co jsme dříve považovali za pravdu, když poznáme pravdu vyšší.

L. N. Tolstoj

Láska, směřující k pozemskosti, zabíjí rychleji než nenávisť.

S. N. Lazarev

Člověk musí najít nejprve v sobě sebe a v sobě skryté dveře, které otvírají nejvnitřnější svatyni duše. Tam se pak potká s Bohem. Tam nalezne Boží hlas. Tam zakouší vánek ticha a napájí se nektarem svaté radosti.

Viktor Hugo

Zkušenost není, co člověk potká, ale co člověk udělá s tím, co ho potkalo.

Aldous Huxley

Náboženství v nejlepším slova smyslu je věcí duše a srdce. Je to uvědomělé společenství člověka s Nejvyšším. Je to pocit věčnosti... Je to něco nanejvýš životného a pro dnešní život potřebného. Je to každodenní úsilí o vytvoření krásnějšího života, je to vystupování nad říši živočišnou k vyššímu lidství a k hranici božství.

N. F. Čapek

NA HLUBINÁCH

B. Č. Hařplová

N. F. Čapel

Na hlu-bi-nách vlastní du-še.

tam kde tryskne sí-ly zdroj kde se božské

s lidským snoubí, tam svou mysl upokoj, upokoj.

Venku mohou řádit blesky,
hrůzy temnot děsit svět,
na hlubinách vlastní duše
z ticha vzejde božský květ.

K sobě vrať se, v sobě zůstaň,
na hlubinách duše žít,
kde se božské s lidským snoubí
dechem věčna nalad' cit.

Na hlubinách vlastní duše
bol se rychle utiší,
kde se božské s lidským snoubí,
tam je tvoje zátiší.